Norman Károly

A sztrók

Raguzai Béla tiszta őrült volt, az hétszentség. Ebben nagyjából mind egyetértettünk, már akkor is, amikor a síneket szereltük, a Margitsziget partján. Először is: a Sziget íves. Ha lekövetjük a partot, nem húzunk egyfelé. Ha viszont fórsriftosan, vonalba állítjuk a síneket, nem lógnak ki egyformán a lapátok. Aztán van az, hogy kizárt dolog, hogy egy szköller kiélhesse magát. Csak órozni lehet. Egyfele, babám, egyfele, ahogy a masiniszta szeretője mondta, mielőtt végleg felnyársalták volna, hehe.

Nekem a Red mondta, hogy vegyem ki a sínt, és a lábtartót is, mert gyámpa lesz. „Vonunk egy jót, a Raguzai hívott!" – mondta a Red, mire én azt válaszoltam, hogy a Raguzai mindig is hülye volt, most meg nyilván megőrült. Becsavarodott, na. Azért kivettem a sínt meg a guruló ülést, és mentem szerelni. A Raguzait csak késő délután láttam, már elég sokan voltunk, csavaroztuk a síneket a parton. A Raguzai akkor mondta, hogy ő lesz a sztrók, a kis Milics Pali meg a koxi. Ez okés, Milics egy szúnyogcsődör, legyen ő a koxi. Milics hozta is a tölcsért. Morogtam, hogy én szköller vagyok, micsoda állatság ez az egész; a Raguzai csak végigmért, tisztára olyan Napóleon-pillantással. Az hétszentség, viszik a sárga házba, ha így folytatja. Jocó meg mondta, hogy órozhatok azért egy kicsit. Később hallottam, hogy a Raguzai átment a jobb partra, megnézni a szerelést. Később visszajött, és mondta, hogy megjöttek a szolnokiak is. Tényleg láttam Moravcsikot és Heiliget is, meg a koxijukat, egy mopszli-szabású kalibert. Szíber Laja végigmérte, hogy mi a francot akar itt, ide férfi kell. A koxi majdnem elbőgte magát, hogy neki azt mondták, mindenkire szükség van. Szíber lökte, hogy egy koxi már van, és az a Milics. Akkor jött meg a Solymossy, szentségelve, hogy ez a Raguzai biztos megtébolyodott. Látja a Sólyom, hogy majdnem bőg a gyerek, jól hátbalöki: „Haver, még veled is kevesen leszünk, ne csüggeszd az orrod!" Kivirult a kicsi, mint az a kis sárga izé, a hóvirág után, ami jön.

Na, jó délutánra megvoltunk a sínekkel, rá az ülést, akkor jöttek a villák. Ha egy helikopter jött volna a Sziget fölé, azt látta volna, hogy ott ül körben mindenki, és töri a fejét veszettül, hogy mire lehetne szerelni a villát. Az az állat Raguzai, erre bezzeg nem gondolt! Különben jött is egy helikopter, biztos azt látta, hogy ülünk a Szigeten, körben; remélem, látta azt is, hogy mekkora marha ez a Raguzai.

Az a kis mopszligyerek találta ki a palánkot, de én is már épp akartam mondani valami hasonlót, most azt gondolom, hogy másoknak

is eszébe jutott. Bajban azért csak kitalál az ember valamit. Ami deszka volt a Margitszigeten, abból mind palánkot csináltunk. A deszkákat jó hosszú csavarokkal a végüknél összefogtuk, és egybe az egészet a villákkal. Szóval úgy volt, hogy kívül a villa, akkor az én deszkám, utána az elölről jövő deszka, hogy kisebb legyen az ellenállás, bár a levegő nem sokat számít. A Milicsnek szereztek egy fehér kerti széket, abba beleült, balra tőle (a Milicsnek jobbra, de ő északra nézett) ott ült az a barom Raguzai, hogy ő lesz a sztrók, balsztrókos, na. Nem is gondoltam volna, hogy ez a körbe-palánk milyen masszív!

Híre ment a dolognak valahogy a városban, mindkét parton rohadtnagy tömeg. Jön ám egy csomó rendőr, hogy mi a francot akarunk itt csinálni. A Raguzai fölállt, van vagy két méter. Tulajdonképpen nem is rossz sztróknak, csak lökött a hapsi. Olyan álmos pillantással átnézett a zsernyákok fölött, megcsóválta a fejét, aztán szó nélkül visszaült, előregurult, és összeakadt a lapátja a Szvetenayéval, de aztán a Szitya is előregurult. Én is, mert én voltam a harmadik, baloldalt. A jobboldalon is kezdtek előregurulni a hapsik. Azért szerintem eltartott vagy tíz percig, mire az egész Sziget úgy nézett ki, mint egy sündisznó. Akkor a Milics a tölcsérbe: „Elkészültek!... Rrüjt!" Így mondta: „rrüjt!" Biztos nem tudott másképp elég hangosat ordítani. Na, akkor vizet fogtunk. Mindenki seggre esett a Szigeten. Ötezer jó evezős, kétezerötszáz a balparton, kétezerötszáz a jobbparton, el lehet gondolni. A koxi, szóval a Milics ordít: „hosszabban! Egyenes háttal! Egy! Húúzzd ki, lassan gurulj!" Én még koxit ennyit pofázni nem hallottam, nyilván edzőnek készül.

Vontunk, mint az Isten. Éjjel már hidegnek kellett volna lenni, mégis október volt; de, legalábbis én, izzadtam, mint a szódásló. Kétszer tartottunk pihenőt: egyszer pont éjfélkor, Szityának, szóval a Szvetenásnak, rá volt csatolva az órája a lábtartóra. Én nem hoztam, mert az enyém sötétben nem látszik, neki valami festékkel van csinálva, ő látta. Másodszor hajnali négykor, hát komolyan mondom, ekkorát talán még nem is gyámpáltam.

– Na, kész! – lihegett a Raguzai. Nem is volt rossz sztrók. A vezérevezősök mindig is lököttek voltak egy kicsit, igaz, Raguzai sose volt sztrók, náluk a Bottyán sztrókol, de az most valahol a Palatinusz magasságában evezett. Harmadnap, tisztára véletlenül, a Blaha Lujza téren találkoztunk, akkor mondta. Aszonta, hogy jó is, nem bírta volna elviselni a Raguzai őrültségét. Kérdeztem, hogy akkor hogy tudnak évek óta ugyanabban a kétpárban evezni, aszonta, az más. „Ja!" – mondtam, aztán mentem a gyógyszertárba, Fenilbutazonért. Kicsit meghúzódott az alkarom, a nagy gyámpálásban. Utoljára még a tavasszal volt ilyen, alapozáskor. Visszatérve, mire jött a reggeli átkelőhajó, már le is szereltük

a palánkokat. A síneket a gurulóülésekkel visszavittük, de a palánk-deszkákat otthagytuk. Legyen valami játéka a dolgozónak. Mi különben is megtettük a magunkét, egész éjszaka vontunk, mint az állat.

Azért nagy franc ez a Raguzai. Hogy valakinek ez a baromság legyen az életműve! Mert az tuti, hogy beviszik a sárga házba, és ki se engedik többet. Egyébként, hogy most az Árpád híd van a Margit híd helyén és fordítva, se nem oszt, se nem szoroz. Vissza is csoroghattunk volna farral, de siettünk.

Egy kis evezős szótár:

– „Evezés": az a hajós vízisport, amelyben a sportoló háttal ül a menet-iránynak.
– „Evezős hajó": a „lapátját" a „forgóba" csatolják a „palánkra" szerelt „villa" végére, egy nyitható „klipsszel" (pici, fölhajtható, csavarral lezárható rudacska).
– „Sín": a hajó „beülőjében" (az evezősök helye) végigfutó kettős vályú, amelyben a „kocsi", vagyis guruló ülés kerekei gurulnak evezéskor. Célja a mozgás hosszirányú tágasságának megnyújtása.
– „Palánk": az evezőshajó-test oldalsó pereme, régen átlapolt faléc-palánkokból állt az egész („palánkos hajó"), innen eredően ma így szokták nevezni a műanyagtest megfelelő peremrészét is. Erre szerelik a „külvillát", ma egyszerűen „villát".
– „Oar" („ór"-nak ejtik) vagy „váltott evezés": egy ember egy „lapátot" kezel két kézzel, ilyenkor páros számú evezős ül a hajóban, a menetirány szerinti mindkét oldal kiszolgálására. A párevezés, angolból „scull", ejtsd: „szköll" műfajában minden evezős (ilyenkor „szköller") két lapátot kezel, egyet jobb-, egyet balkézzel.
– „Sztrók" („stroke"): itt - a csapás szóból - a „vezérevezős" szokásos beosztása, az az evezős, aki a menetirány szerint a leghátsó, ennélfogva minden más evezős látja, ő ugyan senkit, de az ő működését kell követni, a ritmusát átvenni. Voltaképpen az evezős hajó kapitánya. Attól függően, hogy a lapátja a teste melyik oldalán nyúlik ki, lehet a hajó jobbsztrókos vagy balsztrókos. Mivel az evezősök háttal ülnek a menetiránynak, a „jobboldal" a menetirány szerinti baloldal.
– „Koxi", a „coxswain"=kormányos általánosan használt rövidítésének („cox") becézett formája. A hajó irányításáért felel nagyobb hajókban, amelyeknek kormánya is van; míg a sztrók a működésével szabja meg a mozgást, a koxi sokszor gyakorlati utasításokat is adhat. Többnyire kistermetű és könnyű sportoló.
– „Gyámpa", „gyámpálni": a múlt század közepének evezős nemzedékei még használták a gyötrelmes, ritmikus erőfeszítésre, a hangulata jól illeszkedik az evezés külső látványához. Mára az ismeretlenségbe kopott, pedig pompás szó. Hazai termés, forrása ismeretlen.